

Camino Portugués

Przewodnik dla pielgrzymów

Szymon Pilarz

Camino Central: Fatima – Santiago de Compostela

Santiago de Compostela – Fisterra/Muxía

DODATKOWO

Camino Central: Lizbona – Fatima/Tomar
Camino Costa, Camino Litoral, Camino Espiritual

WYDANIE DRUGIE

Wydawnictwo WAM

© Wydawnictwo WAM, 2022

Wydanie drugie

Maps from: A Pilgrim's Guide to the Camino de Santiago ©John Brierley 2022

A Pilgrim's Guide to the Camino Finisterre ©John Brierley 2022

Camino Portugués Maps ©John Brierley 2022

Printed under License from Kaminn Media Ltd, Scotland

Fotografie: Szymon Pilarz

Fotografia na pierwszej stronie okładki: Szymon Pilarz

Shutterstock: s. 145, 151, 185, 242, 252

Wikimedia Commons: s. 248

Depositphotos: s. 156, 159, 171

Opieka redakcyjna: Olaf Pietek, Dorota Trzcinka

Korekta: Aneta Tkaczyk

Skład i opracowanie graficzne:

DoLasu | Pracownia graficzna

www.dolasu-pracownia.pl

ISBN 978-83-277-3237-8

WYDAWNICTWO WAM

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

tel. 12 62 93 200 • faks 12 42 95 003

e-mail: wam@wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY

tel. 12 62 93 254-256 • faks 12 62 93 496

e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

tel. 12 62 93 260

wydawnictwowam.pl

Druk i oprawa: LEYKO • Kraków

Publikację wydrukowano na papierze Artis Mat 90 g vol. 1.2

Spis treści

Od autora	7
Geneza i historia pielgrzymowania do santiago de compostela	9
Kim był św. Jakub Starszy	9
Droga relikwii św. Jakuba do Hiszpanii	9
Odkrycie grobu Apostoła	10
Rekonkwista w Hiszpanii	10
Powstanie Portugalii i portugalska rekonkwista	11
Średniowieczny rozwój pielgrzymowania	12
Średniowieczne pielgrzymowanie z Portugalii.....	14
Czasz nowożytne.....	15
Współczesny boom pielgrzymowania	18
Paszport pielgrzyma i certyfikaty	19
Jak dostać się na miejsce wymarszu i jak wrócić do domu.....	22
Przygotowanie do Camino.....	24
Siły fizyczne	24
Możliwości czasowe	24
Zasoby finansowe	24
Pora roku a pielgrzymowanie	25
Pakowanie plecaka	26
Co czeka nas na Camino.....	30
Albergues i noclegi.....	30
Istotne dla pielgrzyma różnice między Portugalią a Hiszpanią.....	32
Oznaczenia na trasie	33
Woda	33
Posiłki i zakupy	34
Dolegliwości	37
Zwiedzanie	37
Porozumiewanie się na Camino	37
Camino Central: Fatima – Santiago de Compostela	
Początek Camino: Fatima.....	44
Etap I: Fatima – Tomar (29,5 km/8 h).....	50
Etap II: Tomar – Alvaiázere (33,2 km/8 h)	58

Etap III: Alvaiázere – Rabaçal (31,1 km/8 h)	62
Etap IV: Rabaçal – Coimbra (29,2 km/7,5 h)	68
Etap V: Coimbra – Mealhada (23,1 km/5,5 h)	76
Etap VI: Mealhada – Águeda (25,4 km/6,5 h)	80
Etap VII: Águeda – Albergaria-a-Velha (około 17 km/4,5 h)	84
Etap VIII: Albergaria-a-Velha – São João da Madeira (30,2 km/7,5 h)	88
Etap IX: São João da Madeira – Porto (35,8 km/9 h)	94
Etap X: Porto – Vilarinho (27,6 km/6,5 h)	104
Etap XI: Vilarinho – Barcelos (29,6 km/7,5 h)	112
Etap XII: Barcelos – Ponte de Lima (34,7 km/9 h)	126
Etap XIII: Ponte de Lima – Rubiães (18,6 km/4,5 h)	136
Etap XIV: Rubiães – Valença/Tui (16,9 km/4 h lub 20,3 km/5 h)	146
Etap XV: Tui – Redondela (około 34 km/8,5 h)	160
Etap XVI: Redondela – Pontevedra (20,2 km/5 h)	172
Etap XVII: Pontevedra – Caldas de Reis (22,2 km/5,5 h)	180
Etap XVIII: Caldas de Reis – Padrón (19,1 km/5 h)	190
Etap XIX: Padrón – Santiago de Compostela (25,6 km/6 h)	198

Santiago de Compostela – Fisterra/Muxía

Etap XX: Santiago de Compostela – Negreira (21,2 km/5 h)	214
Etap XXI: Negreira – Olveiroa (33,8 km/8 h)	218
Etap XXII: Olveiroa – Fisterra 31,2 (+3,5) km/8,5 h	222
Olveiroa – Muxía (32,3 km/8 h)	222
Etap XXIII: Fisterra – Muxía (28,1 km/7,5 h)	236
Zakończenie	240

ANEKS Lizbona – Fatima/Tomar

Etap 1: Lizbona – Alverca (około 32 km/8 h)	242
Etap 2: Alverca – Azambuja (30,3 km/7,5 h)	248
Etap 3: Azambuja – Santarém (33,2 km/8,5 h)	252
Etap 4A: Santarém – Golegã (34,4 km/8 h)	258
Etap 5A: Golegã – Tomar (32,1 km/8 h)	262
Etap 4B: Santarém – Arneiro das Milhariças (około 22 km/5,5 h)	266
Etap 5B: Arneiro das Milhariças – Fatima (35 Km/9 h)	270